

MPPSC

**Previous Year Paper
Assistant Professor
Sanskrit Astrology 2017**

Test Prime

**ALL EXAMS,
ONE SUBSCRIPTION**

70,000+
Mock Tests

Personalised
Report Card

Unlimited
Re-Attempt

600+
Exam Covered

Previous Year
Papers

500%
Refund

ATTEMPT FREE MOCK NOW

मध्यप्रदेश लोक सेवा आयोग
रेसीडेन्सी एरिया
इन्दौर

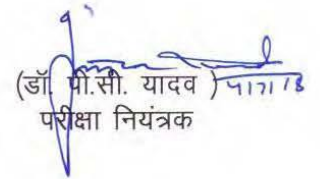
क्रमांक : 139 / 69 / 2011 / प-9

इन्दौर, दिनांक-04.07.2018

अंतिम उत्तर कुंजी

--: विज्ञप्ति ::--

सहायक प्राध्यापक परीक्षा-2017 के संदर्भ में आयोग द्वारा जारी विज्ञप्ति क्रमांक 109/69/2011/प-9 दिनांक 26.06.2018 के अंतर्गत प्रावधिक उत्तर कुंजी परीक्षा परिणाम बनाने के पूर्व आयोग की वेबसाईट पर प्रकाशित की गई थी। विषय विशेषज्ञों द्वारा विषय- संस्कृत ज्योतिष के प्रश्न पत्र की प्रावधिक उत्तर कुंजी को ही अंतिम उत्तर कुंजी के रूप में अनुशंसित की गई है। यह अंतिम उत्तर कुंजी है। इस अंतिम उत्तर कुंजी के आधार पर परीक्षा परिणाम तैयार किया जायेगा। अतः अब इस संबंध में अभ्यर्थियों की किसी प्रकार की आपत्तियों/अभ्यावेदनो पर विचार नहीं किया जायेगा। अभ्यर्थी आयोग की वेबसाईट पर अपना रोल नंबर एवं प्रवेश पत्र पर दिये गये पासवर्ड की सहायता से लॉग-इन कर अपनी रिस्पांस शीट का अवलोकन कर सकते हैं। यह विज्ञप्ति आयोग की वेबसाईट www.mppsc.nic.in, www.mppsc.com & www.mppscdemo.in पर दिनांक 04.07.2018 से उपलब्ध है।

(डॉ. पी.सी. यादव) 04/07/18
परीक्षा नियंत्रक

Assistant Professor Exam - 2017**(Final Answer Key)****Sanskrit Astrology**

Q.No: 1 ग्रहाः केन वायुना प्रेरिताः पश्चिमाभिमुखं गच्छन्तोऽवलोक्यन्ते ?

A संवहेन

B विवहेन

C प्रवहेन

D आवहेन

Q.No: 2 तात्कालिकार्केऽयनांशयोगेन भवति -

A सायनसूर्यः

B सायनचन्द्रः

C भोग्यकालः

D निरयणसूर्यः

Q.No: 3 शनिरूच्यस्थो भवति -

A तुलाराशौ 20 अंशे

B मेषराशौ 20 अंशे

C

तुलाराशौ 10 अंशे
D मेषराशौ 10 अंशे

Q.No: 4 क्रीडास्थलं स्थानं भवति -
A चन्द्रस्य
B बुधस्य
C गुरोः
D भौमस्य

Q.No: 5 अस्थिकारकोऽस्ति -
A चन्द्रः
B बुधः
C गुरुः
D सूर्यः

Q.No: 6 पूर्वदिशायां बली भवति -
A चन्द्रः
B बुधः
C शनिः
D

सूर्यः

Q.No: 7 सदैव वक्रगत्या भ्रमति -

- A सूर्यः
B चन्द्रः
C राहुः
D गुरुः

Q.No: 8 जन्मसमये मुन्था भवति -

- A प्रथमभावे
B द्वितीयभावे
C दशमभावे
D द्वादशभावे

Q.No: 9 इष्टकालस्यारम्भो भवति -

- A अर्कोदयात्
B सूर्यास्तात्
C चन्द्रोदयात्
D ब्रह्ममुहूर्तोदयात्

Q.No: 10 सूर्योदयात् सूर्योदयं यावद् भवति -

- A चान्द्रदिनम्
B सावनदिनम्
C नाक्षत्रदिनम्
D सौरदिनम्

Q.No: 11 मातुलकारकः ग्रहोऽस्ति -

- A चन्द्रः
B बुधः
C शनिः
D सूर्यः

Q.No: 12 कालपुरुषस्य वस्तिस्थानस्थराशिरस्ति -

- A मेषः
B तुला
C धनुः
D कुम्भः

- Q.No: 13 गुरुः मूलत्रिकोणस्थो भवति -
- A तुलाराशौ 01 अंशतः 20 अंशपर्यन्तम्
- B मेषराशौ 01 अंशतः 10 अंशपर्यन्तम्
- C धनुराशौ 01 अंशतः 10 अंशपर्यन्तम्**
- D मीनराशौ 01 अंशतः 20 अंशपर्यन्तम्

- Q.No: 14 भौमस्य शत्रुरस्ति -
- A चन्द्रः
- B बुधः**
- C शनिः
- D सूर्यः

- Q.No: 15 विशोत्तर्यामेकोनविंशतिवर्षाणाम्महादशा भवति -
- A शनेः**
- B सूर्यस्य
- C बुधस्य
- D गुरोः

Q.No: 16 मकरादिषड्राशिषु भवति -

- A दक्षिणायनम्
B उत्तरायणम्
C संवत्सरायणम्
D वर्षायनम्

Q.No: 17 भौमस्य वर्णोऽस्ति -

- A विप्रः
B क्षत्रियः
C वैश्यः
D शूद्रः

Q.No: 18 पश्चिमे बली भवति -

- A चन्द्रः
B बुधः
C शनिः
D गुरुः

Q.No: 19 अहनिशं बली भवति -

A

	भौमः
B	बुधः
C	शनिः
D	गुरुः

Q.No: 20	षड्वर्गमध्ये न परिगण्यते -
A	होरा
B	द्रेष्काणः
C	नवमांशः
D	सप्तमांशः

Q.No: 21	प्रथमद्रेष्काणस्य स्वामी भवति -
A	नारदः
B	अगस्तिः
C	दुर्वासा
D	वसिष्ठः

Q.No: 22	मेषराशौ पञ्चमनवमांशस्य स्वामी भवति -
A	

	सूर्यः
B	बुधः
C	शनिः
D	गुरुः

Q.No: 23	अंशादिदैनिकग्रहगतिं गतैष्यदिवसादिना संज्ञगुण्य षष्ट्या विभज्य भवति -
A	कलादिभयातम्
B	अंशादिभभोगः
C	अंशादिग्रहचालनफलम्
D	कलादिनक्षत्रम्

Q.No: 24	48000 इति यदि भभोगेन विभज्यते तदा प्राप्यते -
A	भयातम्
B	चन्द्रगतिः
C	भौमगतिः
D	राहुगतिः

Q.No: 25	यदि दिनार्धतः इष्टघटी विशुद्धा भवति तदा जायते -
A	पूर्वनतम्

- B पश्चिमनतम्
C उत्तरनतम्
D दक्षिणनतम्

Q.No: 26 मुन्थायाः दैनिकगतिः भवति -

- A 2 कला
B 3 कला
C 4 कला
D 5 कला

Q.No: 27 यदि सर्वग्रहाः केन्द्रे पणफरे च भवन्ति तदा योगो भवति -

- A इक्कबालः
B इन्दुवारः
C इत्थशालः
D ईसराफः

Q.No: 28 कालपुरुषस्य हृदयस्थराशिरस्ति -

- A मेषः
B मिथुनः
C कर्कः

D मकरः

Q.No: 29 ईसराफयोगस्यापरसंज्ञाऽस्ति -

A इककबालः

B इन्दुवारः

C इत्थशालः

D मुसरिफः

Q.No: 30 कम्बूलयोगस्य भेदाः सन्ति -

A 12

B 16

C 18

D 20

Q.No: 31 प्रकृतिशब्देन संख्यायाः बोधो भवति -

A 09

B 10

C 21

D 31

Q.No: 32 मेषराशेः लङ्कोदयमानमस्ति -

- A 199
B 299
C 278
D 280

Q.No: 33 जन्मतः एकादशदिने भवति -

- A पुंसवनसंस्कारः
B नामकरणसंस्कारः
C चूडाकर्मसंस्कारः
D अन्नप्राशनसंस्कारः

Q.No: 34 चूडाकर्मसंस्कारे ग्राह्यं नक्षत्रमस्ति -

- A भरणी
B रोहिणी
C आर्द्रा
D ज्येष्ठा

Q.No: 35 ऋग्वेदस्याधिपतिरस्ति -

Adda247

A	सूर्यः
B	भौमः
C	गुरुः
D	शुक्रः

Q.No: 36 ब्रह्मौदनपाकसंस्कारः क्रियते -

A	नामकरणान्तरम्
B	उपनयनान्तरम्
C	चौलकर्मनन्तरम्
D	विवाहानन्तरम्

Q.No: 37 प्रथमगर्भोत्पन्नजातकस्य विवाहे निषिद्धाऽस्ति -

A	द्वितीयातिथिः
B	पञ्चमीतिथिः
C	दशमीतिथिः
D	जन्मतिथिः

Q.No: 38 कासरयोनिरस्ति -

A	अश्विनीनक्षत्रस्य
---	-------------------

B	हस्तनक्षत्रस्य
C	रोहिणीनक्षत्रस्य
D	उत्तराभाद्रपदनक्षत्रस्य

Q.No: 39 अहिसंज्ञकनक्षत्रस्य गणोऽस्ति -

A	देवः
B	मनुष्यः
C	राक्षसः
D	अमरः

Q.No: 40 मध्यानाडी भवति -

A	अश्विनीनक्षत्रस्य
B	स्वातीनक्षत्रस्य
C	अनुराधानक्षत्रस्य
D	रेवतीनक्षत्रस्य

Q.No: 41 सूर्यः सिंहराशौ मूलत्रिकोणे भवति -

A	25 अंशान् यावत्
B	27 अंशान् यावत्
C	20 अंशान् यावत्

D 30 अंशान् यावत्

Q.No: 42 ग्रहतः दशमस्थग्रहो भवति -

A तात्कालिकमित्रम्

B तात्कालिकशत्रुः

C तात्कालिकसमः

D अधिमित्रम्

Q.No: 43 'मुद्रां परं पुण्यं राज्यवृद्धिं च पैतृकम्' इत्यस्य विचारः करणीयः -

A प्रथमभावतः

B चतुर्थभावतः

C सप्तमभावतः

D दशमभावतः

Q.No: 44 कण्टकसंज्ञाऽस्ति -

A केन्द्रस्य

B पणफरस्य

C त्रिकोणस्य

D त्रिकस्य

Q.No: 45 'शीघ्रोऽल्पभागैर्घनभागमन्देऽग्रस्थे' निजं तेज उपाददीत' इत्यस्यां स्थितौ योगो भवति -

- A इत्थशालः
B इन्दुवारः
C इक्कबालः
D कम्बूलः

Q.No: 46 जन्मलग्नतस्त्रिकभावेषु स्थितश्चन्द्रः शुभग्रहैर्दृष्टः स्यात्तर्हरिष्टो भवति -

- A अष्टमवर्षे
B द्वादशवर्षे
C चतुर्थवर्षे
D पञ्चमवर्षे

Q.No: 47 पञ्चमेशः सन्ततिहानिकरो भवति -

- A 1, 4, 7 भावेषु
B 2, 10, 11 भावेषु
C 3, 5, 9 भावेषु
D 6, 8, 12 भावेषु

Q.No: 48 उपनयनसंस्कारस्य उत्तमकालोः भवति -

A

पूर्वाह्नकालः

- B मध्याह्नकालः
C अपराह्नकालः
D सायंकालः

Q.No: 49 नामकरणमुहूर्तोऽशुभो भवति-

- A तृतीयायाम्
B पञ्चम्याम्
C अष्टम्याम्
D नवम्याम्

Q.No: 50 'नक्षत्रैक्ये पादभेदे शुभं स्यात्' सम्यक् परिहारोऽस्ति -

- A तारादोषस्य
B गणदोषस्य
C भ्रूदोषस्य
D नाडीदोषस्य

Q.No: 51 विवाहे लग्नभङ्गयोगो भवति -

- A यदि एकादशे शनिः स्यात्
B

यदि द्वितीये शुक्रः स्यात्

C यदि लग्नेशः पञ्चमे स्यात्

D यदि भौमः दशमे स्यात्

Q.No: 52 पूर्वदिशायां दिक्शूलो भवति -

A ज्येष्ठायाम्

B भरण्याम्

C आश्लेषायाम्

D रेवत्याम्

Q.No: 53 गृहारम्भे वर्जितोऽस्ति -

A चन्द्रवारः

B गुरुवारः

C शनिवारः

D रविवारः

Q.No: 54

जीर्णगृहप्रवेशे ग्राह्यमासः नास्ति -

- A श्रावणः
B कार्तिकः
C आषाढः
D मार्गशीर्षः

Q.No: 55 उत्तरदिशि उन्नता दक्षिणदिशि च निम्ना भूमिः भवति -

- A गोवीथी
B यमवीथी
C गजवीथी
D जलवीथी

Q.No: 56 सूर्यास्तसमये एकघनहस्तगते पूरितं जलं यदि प्रातः कालेऽवशिष्टं दृश्यते तदा भूमिः भवति -

- A शुभा
B अशुभा
C मध्यमा
D नेष्टा

Q.No: 57 अपस्माररोगस्य सम्भावना भवति -

- A यदि गृहसम्मुखे स्तम्भः स्यात्
B यदि गृहस्य मध्यभागे वृक्षः स्यात्
C यदि गृहद्वारं देवगृहेण विद्धं स्यात्
D यदि गृहसम्मुखे कूपः स्यात्

Q.No: 58 यदि द्वारं स्वयमुद्घाटितं स्यात्तर्हि भवति -

- A उन्मादरोगकारकम्
B चोरभयम्
C वित्तप्रदायकम्
D सुखदायकम्

Q.No: 59 चतुःषष्टिपदवास्तुविन्यासे पूर्वदिशि स्थानं भवति -

- A अग्नेः
B इन्द्रस्य

C	कुबेरस्य
D	वरुणस्य

Q.No: 60 चतुःषष्टिपदवास्तुविन्यासे ब्रह्मणः पदानि भवन्ति -

A	4
B	9
C	12
D	16

Q.No: 61 गृहनिकटे फलिनाः वृक्षाः भवन्ति -

A	पुत्रलाभाय
B	सन्ततिनाशाय
C	द्रव्यलाभाय
D	कीर्तिलाभाय

Q.No: 62 गृहनिर्माणं न कर्तव्यम् -

A	विष्णुमन्दिरस्य सम्मुखे

- B ब्रह्मदेवस्य मन्दिरस्य पृष्ठे
C जैनमन्दिरस्य पार्श्वे
D शिवमन्दिरस्य पृष्ठे

Q.No: 63 यदि भूमिखननकाले खर्परः प्राप्यते तदा भवति -

- A गृहसुखम्
B आयुवृद्धिः
C कलहः
D रोगः

Q.No: 64 चतुःषष्टिपदवास्तौ सार्धैकपदवतां देवानां संख्या भवति -

- A 2
B 4
C 6
D 8

Q.No: 65 'क' वर्गस्याधिपतिरस्ति -

A

	शुनकः
B	विडालः
C	मूषकः
D	सर्पः

Q.No: 66 ईशानकोणप्लवा भूमिः भवति -

A	श्रीसुखदायिनी
B	मृत्युदायिनी
C	शोकप्रदायिनी
D	उद्वेगकारिणी

Q.No: 67 अवमसंज्ञाऽस्ति -

A	सावनदिनस्य
B	नाक्षत्रदिनस्य
C	क्षयतिथेः
D	चान्द्रदिनस्य

Q.No: 68 युधिष्ठिरस्य राज्याभिषेकसमये सप्तर्षिमण्डलमासीत् -

A मघायाम्

B उत्तराफाल्गुन्याम्

C हस्ते

D चित्रायाम्

Q.No: 69 सप्तर्षिमण्डलमेकस्मिन्नक्षत्रे तिष्ठति -

A 700 वर्षाणि यावत्

B 200 वर्षाणि यावत्

C 500 वर्षाणि यावत्

D 100 वर्षाणि यावत्

Q.No: 70 सप्तर्षिमण्डले प्राचि स्थितोऽस्ति -

A मरीचिः

B वसिष्ठः

C

अत्रिः

D पुलहः

Q.No: 71 यद्यंगिरोल्कादिभिः पीडितः स्यात्तदा दुःखं भवति -

A देवानाङ्कृते

B सर्पाणाङ्कृते

C जानिनाङ्कृते

D राक्षासानाङ्कृते

Q.No: 72 अचला संज्ञा अस्ति -

A चन्द्रमसः

B पृथिव्याः

C शर्मिष्ठायाः

D रेवत्याः

Q.No: 73 वायव्यमण्डलस्य नक्षत्रमस्ति -

Adda247

A	भरणी
B	रोहिणी
C	मृगशिरा
D	पुष्यः

Q.No: 74 रोहिणीनक्षत्रं स्थितं विद्यते -

A	इन्द्रमण्डले
B	वरुणमण्डले
C	आग्नेयमण्डले
D	वायव्यमण्डले

Q.No: 75 रोहिणीचन्द्रसमागमस्य फलं विचार्यते -

A	आषाढकृष्णपक्षे
B	फाल्गुनकृष्णपक्षे
C	चैत्रकृष्णपक्षे
D	वैशाखकृष्णपक्षे

Q.No: 76 चित्रायारुत्तरेऽस्ति -

- A लुब्धकः
- B अगस्त्यः
- C कृत्तिका
- D अपांवत्सः**

Q.No: 77 स्वातीयोगस्य विचारः न भवति -

- A आषाढकृष्णपक्षे
- B फाल्गुनकृष्णपक्षे
- C चैत्रकृष्णपक्षे
- D ज्येष्ठकृष्णपक्षे**

Q.No: 78 तुला दुहिताऽस्ति -

- A विष्णोः
- B शिवस्य

c ब्रह्मणः
D यमस्य

Q.No: 79 प्रावृट्संज्ञाऽस्ति -

A वसन्तर्तोः

B ग्रीष्मर्तोः

c वर्षर्तोः

D शरदृतोः

Q.No: 80 तार्किकाणाम्मते बिन्दुरस्ति -

A अविभाज्यः

B सूक्ष्मः

C विभाज्यः

D परमाणुः

Q.No: 81 वृत्तपरिधिखण्डम्भवति -

A

Adda247

	जीवा
B	चापम्
C	व्यासः
D	त्रिज्या

Q.No: 82 त्रिज्यावृत्तमस्ति -

A	कदम्बवृत्तम्
B	अहोरात्रवृत्तम्
C	महद्वृत्तम्
D	लघुवृत्तम्

Q.No: 83 गोलोपरिगतवृत्तस्य केन्द्रसंख्या भवति -

A	1
B	2
C	3
D	4

Q.No: 84

भूकेन्द्रात् सर्वतो बहिः कक्षास्ति -

- A चन्द्रस्य
B सूर्यस्य
C शनेः
D नक्षत्रस्य

Q.No: 85 पूर्वापरवृत्तस्य पृष्ठीयकेन्द्रमस्ति -

- A ध्रुवस्थानम्
B समस्थानम्
C कदम्बस्थानम्
D पूर्वस्वस्तिकम्

Q.No: 86 पूर्वाचार्याणाम्मतेन लङ्का स्थितास्ति -

- A ध्रुवदेशे
B मेरो
C निरक्षे
D

महोदधौ

Q.No: 87 गोले द्वयोः त्रिज्यावृत्तयोः सम्पातयोरन्तरम् भवति -

- A 3 राशयः
B 6 राशयः
C 9 राशयः
D 12 राशयः

Q.No: 88 राहुःपातोऽस्ति -

- A चन्द्रस्य
B सूर्यस्य
C शनेः
D भौमस्य

Q.No: 89 उदयलग्नतः नवत्यंशैः भवति -

- A क्रान्तिवृत्तम्
B दृक्क्षेपवृत्तम्

C विषुवदवृत्तम्

D अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 90 द्युज्याचापेन निर्मितम्भवति -

A क्रान्तिवृत्तम्

B समवृत्तम्

C याम्योत्तरवृत्तम्

D अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 91 अक्षांशाः भवन्ति -

A याम्योत्तरवृत्ते

B समवृत्ते

C विषुवदवृत्ते

D अहोरात्रवृत्ते

Q.No: 92

Adda247

विषुवांशाः भवन्ति -

- A याम्योत्तरमण्डले
B सममण्डले
C नाडीमण्डले
D अहोरात्रमण्डले

Q.No: 93 स्पष्टलम्बनं भवति -

- A याम्योत्तरवृत्ते
B क्रान्तिवृत्ते
C विषुवद्वृत्ते
D पूर्वापरवृत्ते

Q.No: 94 यदि कुज्या भुजः क्रान्तिज्या च कोटिः स्यात्तदा कर्णो भवति:

- A पलकर्णः
B अग्रा
C तद्धृतिः

D त्रिज्या

Q.No: 95 यदि तद्धतिः कर्णः समशङ्कुश्च कोटिः स्यात्तदा भुजः भवति -

A अक्षज्या

B पलभा

C अग्रा

D कुज्या

Q.No: 96 'लब्धोनरात्रिरहिता' अत्रोनरात्रिशब्दस्य अर्थोऽस्ति -

A रात्रिरहिता

B क्षयतिथिः

C रात्रिसहिता

D अधिदिनम्

Q.No: 97 एकस्मिन् महायुगे सूर्यचन्द्रभगणान्तरम्भवति -

A महायुगीयक्षयमासाः

B

महायुगीयअधिमासाः

c महायुगीयचन्द्रमासाः

D महायुगीयसौरमासाः

Q.No: 98 यदि मध्यमभूपरिधिः लम्बज्यया गुण्यते त्रिज्यया च विभज्यते तदा जायते -

A स्पष्टचन्द्रव्यासः

B स्पष्टभूव्यासः

c स्पष्टभूपरिधिः

D स्पष्टचन्द्रपरिधिः

Q.No: 99 सन्निहितं सरः इत्यनेनाभिप्रेतमस्ति -

A उज्जयिनी

B लङ्का

C शृङ्गेरी

D कुरुक्षेत्रम्

Q.No: 100

सूर्यसिद्धान्तानुसारम्भूमध्यरेखादेशो नास्ति -

- A देवौकः
B अवन्ती
C रोहीतकम्
D प्रयागः

Q.No: 101 पञ्चकसंज्ञकनक्षत्रेषु स्तम्भारोपणस्य फलं भवति -

- A समम्
B शुभम्
C अशुभम्
D पराजयः

Q.No: 102 पुत्रस्य विवाहात्परं कन्यायाः विवाहः न करणीयः -

- A षड्मासाभ्यन्तरे
B पञ्चमासाभ्यन्तरे
C नवमासाभ्यन्तरे
D दशमासाभ्यन्तरे

Q.No: 103 अश्विनीशतभिषानक्षत्रयोः योनिरस्ति -

- A कुञ्जरः
- B अहिः
- C व्याघ्रः
- D हयः**

Q.No: 104 मध्यनाड्यस्ति -

- A ज्येष्ठायाः
- B हस्तस्य
- C पुष्यस्य**
- D कृत्तिकायाः

Q.No: 105 यदि गृहद्वारमार्गात् वेधितं स्यात्तर्हि फलम्भवति -

- A माननाशः
- B व्यर्थव्ययः
- C मृत्युः**
- D चर्मरोगः

Q.No: 106 भूमेः प्लवोऽग्निकोणे स्यात्तर्हि फलम्भवति -

- A गृहनाशः
B धनलाभः
C दाहः
D रोगः

Q.No: 107 यदि नागपृष्ठभूमौ वासः स्यात्तर्हि फलम्भवति -

- A भवनहानिः
B भवनहानिः
C धनहानिः
D पुत्रहानिः

Q.No: 108 तिथेः भोगकालः भवति -

- A सौरदिनम्
B चान्द्रदिनम्
C नक्षत्रदिनम्
D सावनदिनम्

Q.No: 109

'राशिलिप्ताष्टमो भागः' भवति -

- A प्रथमज्या
B पूर्णज्या
C त्रिज्या
D द्युज्या

Q.No: 110 चतुर्विंशतिज्यायाः मानमस्ति -

- A 4338
B 5060
C 3438
D 3834

Q.No: 111 प्रथमोत्क्रमज्या भवति -

- A 3
B 5
C 7
D 9

Q.No: 112 परमक्रान्तिज्या भवति -

- A 1297

B	1397
C	1497
D	1597

Q.No: 113 नक्षत्रभोगमानमस्ति -

A	720 कला
B	800 कला
C	820 कला
D	900 कला

Q.No: 114 सूर्यसिद्धान्तमतानुसारं नागकरणम्भवति -

A	कृष्णचतुर्दश्या: पूर्वार्धभागे
B	कृष्णचतुर्दश्या: उत्तरार्धभागे
C	अमावस्याया: पूर्वार्धभागे
D	अमावस्याया: उत्तरार्धभागे

Q.No: 115 सूर्यसिद्धान्तमतानुसारम्महायुगेऽथनांशभगणाः भवन्ति-

A	600
B	1200
C	

2400
D 2700

Q.No: 116 कुदिनम्भवति -

A सौरदिनम्

B सावनदिनम्

C चान्द्रदिनम्

D नाक्षत्रदिनम्

Q.No: 117 पितृणामहोरात्रम्भवति -

A सौरमासः

B नाक्षत्रमासः

C सावनमासः

D चान्द्रमासः

Q.No: 118 भास्करोक्तमनुष्यमानं नास्ति -

A सौरमानम्

B बार्हस्पत्यमानम्

C चान्द्रमानम्

D नाक्षत्रमानम्

Q.No: 119 सूतकविचारः भवति -

A सौरमानेन

B चान्द्रमानेन

C सावनमानेन

D नाक्षत्रमानेन

Q.No: 120 दर्शान्ततोऽग्रे सङ्क्रान्तिकालपर्यन्तं भवति -

A अवमशेषः

B अधिमासशेषः

C दिनार्धशेषः

D रात्र्यर्धशेषः

Q.No: 121 अक्षांशकोटिज्या भवति -

A अक्षज्या

B लम्बज्या

C त्रिज्या

D क्रान्तिज्या

Q.No: 122 भास्करमतेन कुपरिधिमानं भवति -

- A 9467 योजनानि
- B 6947 योजनानि
- C 7694 योजनानि
- D 4967 योजनानि

Q.No: 123 मृदुच्चेन हीनो ग्रहो भवति -

- A शीघ्रकेन्द्रम्
- B मन्दकेन्द्रम्
- C ग्रहकेन्द्रम्
- D कोटिकेन्द्रम्

Q.No: 124 सिद्धान्तशिरोमणिमतेऽमावस्यायाः पूर्वार्धे करणम्भवति -

- A भद्रा
- B शकुनिः
- C चतुष्पदः
- D नागः

Q.No: 125 'यच्छाद्यसञ्छादकमण्डलैक्यखण्डं शरोनम्' भवति -

- A सूर्यग्रहणम्
B चन्द्रग्रहणम्
C स्थगितप्रमाणम्
D वलनम्

Q.No: 126 परमचन्द्रविक्षेपकलाः भवन्ति -

- A 270
B 290
C 310
D 370

Q.No: 127 चन्द्रग्रहणस्य मध्यो भवति -

- A अमान्ते
B पूर्णिमादौ
C पूर्णिमान्ते
D चतुर्दश्यादौ

Q.No: 128 स्पर्शकाले छादयच्छादकबिम्बयोरन्तरम्भवति -

- A शरमानैक्यार्धम्
B मानैक्यार्धम्
C स्थित्यर्धम्
D विमर्दाधम्

Q.No: 129 क्रान्तिवृत्ते भ्रमणं करोति -

- A चन्द्रः
B शरः
C भूभा
D कदम्बः

Q.No: 130 नाडीवलययन्त्रेण ज्ञानं भवति-

- A मानकसमयस्य
B सूर्योदयकालस्य
C स्थानीयसमयस्य
D चन्द्रास्तकालस्य

Q.No: 131 अक्षांशक्रान्तयोः संस्कारेण भवन्ति -

- A पलांशाः
B दिगङ्गशाः
C उन्नतांशाः
D नतांशाः

Q.No: 132 अक्षांशस्पर्शज्याक्रान्तिस्पर्शज्ययोः गुणनफलं भवति -

- A द्युज्या
B चरज्या
C कुज्या
D अन्त्या

Q.No: 133 दिसम्बरमासस्य 22 तमे दिनाङ्के परमक्रान्तिज्यायाः मानम्भवति -

- A 23 अंशाः 27 कलाः
B 24 अंशाः 27 कलाः
C 24 अंशाः 01 कलाः
D 24 अंशाः 00 कलाः

Q.No: 134

समाटयन्त्रस्य निर्माणम्भवति -

- A क्रान्तिवृत्तीयधरातले
B नाडीवृत्तीयधरातले
C समवृत्तीयधरातले
D कदम्बवृत्तीयधरातले

Q.No: 135 समाटयन्त्रात् ज्ञानमवगच्छते -

- A ग्रहाणां पूर्वोत्तरलङ्घनस्य
B ग्रहनक्षत्राणां याम्योत्तरलङ्घनस्य
C चन्द्रोदयस्य पूर्वोत्तरलङ्घनस्य
D ग्रहनक्षत्राणामुदयास्तयोः

Q.No: 136 शङ्कुच्छाया याम्योत्तरा भवति -

- A सूर्योदये
B स्थानीयमध्याहने
C सूर्यास्ते
D मध्याहने

Q.No: 137 उन्नतांशज्या कथ्यते -

- A शङ्कुः
B शङ्कुच्छाया
C पलभा
D क्रान्तिज्या

Q.No: 138 याम्योत्तरे क्षितिजाद् ध्रुवोन्नतिः भवति -

- A क्रान्त्यंशाः
B लम्बांशाः
C अक्षांशाः
D नतांशाः

Q.No: 139 शङ्कुभुजयोर्वर्गयोगमूलम् भवति -

- A ग्रहकर्णः
B मन्दकर्णः
C शीघ्रकर्णः
D पलकर्णः

Q.No: 140

अभीष्टकाले ग्रहनक्षत्रयोः क्रान्तेः ज्ञानं क्रियते -

- A समाटयन्त्रेण
B चक्रयन्त्रेण
C नाडीवलयन्त्रेण
D तुरीययन्त्रेण

Q.No: 141 विषुवद्भाग्या रेखा द्योतिका भवति -

- A परमाल्पद्युज्यायाः
B क्षितिज्यायाः
C अक्षज्यायाः
D पलभायाः

Q.No: 142 मध्याह्ने सूर्यः प्रतिदिनं लङ्घनं करोति -

- A पूर्वापरवृत्तस्य
B याम्योत्तरवृत्तस्य
C उन्मण्डलवृत्तस्य
D कालवृत्तस्य

Q.No: 143

रोहिणीनक्षत्रत आग्नेय्यां दिशि चन्द्रमा यदि स्यात्तर्हि फलं भवति -

- A अतिवृष्टिः
B सुवृष्टिः
C उपद्रवः
D धननाशः

Q.No: 144 अपांवत्सः तारकः स्थितो भवति -

- A धनिष्ठायाः उत्तरे
B चित्रायाः उत्तरे
C स्वात्याः उत्तरे
D कृतिकायाः उत्तरे

Q.No: 145 स्वातीनक्षत्रगतश्चन्द्रः यदि भवेत्तर्हि पर्वतेषु हिमपातो भवति -

- A माघकृष्णसप्तम्याम्
B आषाढशुक्लसप्तम्याम्
C वैशाखशुक्लनवम्याम्
D माघकृष्णैकादश्याम्

Q.No: 146

यदि रोहिणीस्वात्याषाढीनक्षत्राणां योगे दक्षिणदिक्वायुः प्रवहति तर्हि फलम्भवति -

- A अतिवृष्टिः
B उत्तमवृष्टिः
C अल्पवृष्टिः
D मध्यमवृष्टिः

Q.No: 147 आषाढीपूर्णिमायां सूर्यास्ते कस्य कोणस्य वायुः प्रवहेत् येनोत्तमं धान्यम्भवति ? -

- A ईशानकोणस्य
B आग्नेयकोणस्य
C नैऋत्यकोणस्य
D वायव्यकोणस्य

Q.No: 148 बृहत्कायजलीयजीवानामाघातेन भूकम्पो भवति -

- A वसिष्ठमतेन
B पराशरमतेन
C गर्गमतेन
D काश्यपमतेन

Q.No: 149

या विस्ताररहिता दीर्घा सोच्यते -

- A रेखा
B बिन्दुः
C गोलः
D वृत्तम्

Q.No: 150 पूर्वापरोदयास्तसूत्रयोरन्तरं कथ्यते -

- A अग्रा
B कुज्या
C अन्त्या
D द्युज्या

Q.No: 151 भूकेन्द्रशङ्कुमूलयोरन्तरम्भवति -

- A दृग्ज्या
B शङ्कुः
C लम्बनम्
D चरः

Q.No: 152

	चलो भवति -
A	बिन्दुः
B	गोलः
C	खमध्यः
D	रेखा

Q.No: 153	पितृणां निवासस्थानं भवति -
A	सूर्योर्ध्वम्
B	चन्द्रोर्ध्वम्
C	भौमोर्ध्वम्
D	मेरोर्ध्वम्

Q.No: 154	दक्षिणोत्तरगोलयोः विभाजकं वृत्तमस्ति -
A	कालवृत्तम्
B	कदम्बवृत्तम्
C	अपमवृत्तम्
D	अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 155	
-----------	--

वेदाङ्गज्योतिषस्य टीकाकारोऽस्ति -

- A कमलाकरः
- B पद्माकरः
- C दिवाकरः
- D सोमाकरः**

Q.No: 156 पञ्चसिद्धान्तिकाकारोऽस्ति -

- A लल्लाचार्यः
- B आर्यभटः
- C वराहमिहिरः**
- D कल्याणदत्तः

Q.No: 157 वराहमिहिरस्य जनकोऽस्ति -

- A आदित्यदासः**
- B प्रजापतिदासः
- C दिवाकरदासः
- D माधवप्रकाशदासः

Q.No: 158 प्रथमार्यभट्टस्य जन्मशकोऽस्ति -

- A

	421
B	498
C	398
D	332

Q.No: 159 पृथिव्याः दैनन्दिनीगतिं प्रथमतया प्रतिपादितवान् -

- A लल्लः
B आर्यभटः
C वराहमिहिरः
D भास्करः

Q.No: 160 ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तस्य कर्तास्ति -

- A लल्लः
B आर्यभटः
C ब्रह्मगुप्तः
D वराहमिहिरः

Q.No: 161 खण्डखाद्यस्यारबीभाषानुवादोऽस्ति -

- A सिन्धुदः
B

मेषूरणः

- C** अल-अरकन्दः
D लेयकन्दः

Q.No: 162 करणकुतूहलं लिखितम् -

- A लल्लेन
B भास्करेण
C ब्रह्मगुप्तेन
D वराहमिहिरेण

Q.No: 163 सर्वप्रथमं भास्करेण यः संस्कारः प्रतिपादितः सोऽस्ति -

- A भुजान्तरः
B मध्यमान्तरः
C उदयान्तरः
D वेलाान्तरः

Q.No: 164 धीकोटिकरणग्रन्थः रचितः -

- A भास्करेण
B शेखरेण

- C श्रीधरेण
D श्रीपतिना

Q.No: 165 रत्नमालाग्रन्थस्य सम्बन्धोऽस्ति -

- A मुहूर्तेन सह
B जातकेन सह
C गणितेन सह
D शकुनेन सह

Q.No: 166 ग्रहलाघवे गणितारम्भस्य शकवर्षमस्ति -

- A 1424
B 1244
C 1345
D 1442

Q.No: 167 लघुचिन्तामणिग्रन्थस्य रचयितास्ति -

- A लल्लः
B गणेशदेवजः
C ब्रह्मगुप्तः

D नीलकण्ठः

Q.No: 168 ताजिकनीलकण्ठीग्रन्थस्य शकवर्षमस्ति -

A 1444

B 1509

C 1555

D 1559

Q.No: 169 कमलाकरेण खण्डनं कृतम् -

A बेलान्तरस्य

B भुजान्तरस्य

C मध्यमान्तरस्य

D उदयान्तरस्य

Q.No: 170 कमलाकरेण सिद्धान्ततत्त्वविवेकस्य रचना कृता -

A उज्जयिन्याम्

B प्रयागराजे

C काश्याम्

D नासिके

Q.No: 171 ज्योतिर्गणितग्रन्थस्य रचना कृता -

- A वेङ्कटेशबापूजीकेतकरेण
B दामोदर-आप्टेमहोदयेन
C शङ्करबालकृष्णनदीक्षितेन
D केरोपन्तमहाभागेन

Q.No: 172 केतकरेणायनांशस्य गतिः स्वीकृता -

- A 50.9 विकलाः
B 55.6 विकलाः
C 50.2 विकलाः
D 60.2 विकलाः

Q.No: 173 ज्योतिर्गणितस्य गणितारम्भस्य शकवर्षमस्ति -

- A 1720
B 1800
C 1820
D 1874

Q.No: 174

सुधाकरद्विवेदिना पृथिव्याः दैनन्दिनभ्रमणविषयकः विचारः कृतः -

- A दीर्घवृत्तलक्षणे
- B पिण्डप्रभाकरे
- C प्रतिभाबोधके
- D धराभ्रमे

Q.No: 175 वास्तवचन्द्रशुङ्गोन्नतेः रचयितास्ति -

- A केतकरः
- B सुधाकरः
- C दिवाकरः
- D सोमाकरः

Q.No: 176 सुधाकरद्विवेदिमहोदस्य कृतिः नास्ति -

- A पिण्डप्रभाकरः
- B धराभ्रमः
- C गोलीयरेखागणितम्
- D सायनवादः

Q.No: 177

आचार्यशङ्करबालकृष्णदीक्षितस्य जन्मशकाब्दोऽस्ति -

- A 1775
B 1800
C 1805
D 1810

Q.No: 178 बालकृष्णदीक्षितस्य रचना नास्ति -

- A भारतीयज्योतिषम्
B गणकतरङ्गिणी
C विद्यार्थीबुद्धिवर्धिनी
D सृष्टिचमत्कारः

Q.No: 179 ताजिकनीकण्ठीमते वैश्यवर्णोऽस्ति -

- A सूर्यस्य
B चन्द्रस्य
C भौमस्य
D बुधस्य

Q.No: 180 चूडाकर्मसंस्कारे मासः वर्जितोऽस्ति -

Adda247

A	चैत्रः
B	वैशाखः
C	ज्येष्ठः
D	फाल्गुनः

Q.No: 181 शराकुलाभूमिः भवति -

A	ब्राह्मणी
B	क्षत्रिया
C	वैश्या
D	शूद्रा

Q.No: 182 अपमवृत्तम्भवति -

A	क्रान्तिवृत्तम्
B	समवृत्तम्
C	विषुवद्वृत्तम्
D	अहोरात्रवृत्तम्

Q.No: 183 पलभाजनं क्रियते -

A	
---	--

	सायनतुलादौ
B	सायनवृषादौ
C	सायनमकरादौ
D	सायनकर्कादौ

Q.No: 184	यन्त्रस्यास्य निर्माणं विषुवदवृत्तीयधरातले भवति -
A	शङ्कुयन्त्रस्य
B	धीयन्त्रस्य
C	राशिवलययन्त्रस्य
D	सम्राटपलभायन्त्रस्य

Q.No: 185	रूपसंयुतं शब्दस्यार्थोऽस्ति -
A	शतयुक्तम्
B	एकयुक्तम्
C	दशयुक्तम्
D	सहस्रयुक्तम्

Q.No: 186	कालसमीकरणस्य पर्यायमस्ति -
A	

	वेलान्तरम्
B	मध्यमान्तरम्
C	ध्रुवकदम्बान्तरम्
D	क्रान्त्यक्षयोरन्तरम्

Q.No: 187	दिनमासवर्षयुगादिकानां युगपत्प्रवृत्तिः भवति -
A	मेषार्कतः
B	चैत्रशुक्लप्रतिपदातः
C	चैत्रकृष्णप्रतिपदातः
D	तुलार्कतः

Q.No: 188	चन्द्रग्रहणे सूर्यचन्द्रयोरन्तरम् भवति -
A	भचक्रतुल्यम्
B	भचक्रार्धतुल्यम्
C	सपादभचक्रतुल्यम्
D	पादोनभचक्रतुल्यम्

Q.No: 189	चन्द्रग्रहणे चन्द्रबिम्बं ग्रसितम् भवति -
-----------	---

A	पूर्वतः
B	पश्चिमतः
C	उत्तरतः
D	दक्षिणतः

Q.No: 190 क्रान्तिः शून्या भवति -

A	सितम्बरमासस्य 23 तमे दिनाङ्के
B	दिसम्बरमासस्य 23 तमे दिनाङ्के
C	जूनमासस्य 23 तमे दिनाङ्के
D	मार्चमासस्य 23 तमे दिनाङ्के

Q.No: 191 इकबालादियोगाः सन्ति -

A	10
B	12
C	16
D	30

Q.No: 192 सितः नाम अस्ति -

A	
---	--

सूर्यस्य

B शुक्रस्य

C शनेः

D भौमस्य

Q.No: 193 उत्तरगोले सर्वालपदिनं भवति -

A जनवरीमासस्य चतुर्थे दिनाङ्के

B जूनमासस्य द्वाविंशतितमे दिनाङ्के

C अक्टूबरमासस्य दशमे दिनाङ्के

D दिसम्बरमासस्य द्वाविंशतितमे दिनाङ्के

Q.No: 194 मध्याह्नकालिकशङ्कोः छाया भवति -

A त्रिज्यातुल्या

B लम्बज्यातुल्या

C द्युज्यातुल्या

D भुजतुल्या

Q.No: 195 विषुवद्भागरेखायाः परिचायिकाऽस्ति -

Adda247

A	पलभायाः
B	उन्नतांशस्य
C	नतांशस्य
D	त्रिज्यायाः

Q.No: 196 ग्रहाणां सायनभोगांशादयः लभ्यन्ते -

A	चक्रयन्त्रेण
B	राशिवलययन्त्रेण
C	क्रान्तिवलययन्त्रेण
D	धीयन्त्रेण

Q.No: 197 लीलावती प्रथमभागोऽस्ति -

A	सिद्धान्तशिरोमणेः
B	करणकुतूहलस्य
C	सूर्यसिद्धान्तस्य
D	सिद्धान्तशेखरस्य

Q.No: 198 भास्कराचार्येण मध्यमग्रहस्य बीजसंस्कारः स्वीकृतः -

- A** राजमृगाङ्कतः
- B ब्रह्मस्फुटसिद्धान्ततः
- C करणचूडामणितः
- D शिष्यधीवृद्धिदतन्त्रतः

Q.No: 199 सुधाकरद्विवेदीमहोदयस्य वास्तुविषयकः ग्रन्थोऽस्ति -

- A द्युचरचारः
- B कुण्डसारः
- C धराभ्रमः
- D** पिण्डप्रभाकरः

Q.No: 200 श्रीपतेः रचनाऽस्ति -

- A ग्रहलाघवः
- B करणकुतूहलः
- C** रत्नमाला
- D भावकुतूहलम्